

Poimanje ideologije u mišljenju Karla Marxa

Nositelj: prof. dr. sc. Zdravko Petak

Izvođač: Ivan Lasić, mag. pol.

Izvedba u zimskom semestru – prosinac 2025. – siječanj 2026.

Za prijave javiti se na email izvođača: ivan.lasic.57@gmail.com

Opis čitaonice:

Cilj ove čitaonice jest upoznati studente s Marxovim poimanjem ideologije i suvremenim interpretacijama tog aspekta Marxova mišljenja. Čitanjem klasičnih tekstova studenti će se upoznati s načinom na koji Marx i Engels razumiju ideologiju u *Njemačkoj ideologiji* te s poimanjem fetišizma u Marxovoj kritici političke ekonomije. Tekstovi suvremenih marksističkih teoretičara pokazat će studentima da u marksističkoj tradiciji ne postoji konsenzus kad je riječ o problematici ideologije. Držanjem studentske prezentacije i aktivnim sudjelovanjem u raspravama studenti će imati priliku pokazati svoje razumijevanje pročitanih tekstova te argumentirano izraziti svoje mišljenje o temi koja se obrađuje. Konačni ishod čitaonice sastojat će se u razumijevanju marksovskog kategorijalnog aparata koji se odnosi na pojam ideologije te u prepoznavanju i razlikovanju različitih interpretacija pojma ideologije u marksističkoj tradiciji.

Raspored susreta:

I. susret: Osnove Marxova mišljenja

Heinrich, Michael (2015) *Uvod u Marxovu kritiku političke ekonomije*. Zagreb: CRS. Str. 26-38, str. 194-208 i str. 213-217.

Marks, Karl (1969) *Prilog kritici političke ekonomije*. Beograd: Kultura. Str. 7-12.

II. susret: Marxovo i Engelsovo poimanje ideologije u *Njemačkoj ideologiji*

Marx, Karl i Engels, Friedrich (1974) *Dela. Tom 6*. Beograd: Institut za izučavanje radničkog pokreta i Prosveta. Str. 5-42.

III. susret: Marxovo i Engelsovo poimanje ideologije u *Njemačkoj ideologiji* – nastavak

Marx, Karl i Engels, Friedrich (1974) *Dela. Tom 6.* Beograd: Institut za izučavanje radničkog pokreta i Prosveta. Str. 43-71.

IV. susret: Kritika i teorija ideologije kod Marxa i u marksističkoj tradiciji

Rehmann, Jan (2017) Kritika ideologije s konceptualnom pozadinom teorije ideološkog. *3k: kapital, klasa, kritika* 4(4): 23-48.

V. susret: Fetišizam kao zamjena za ideologiju?

Heinrich, Michael (2015) *Uvod u Marxovu kritiku političke ekonomije.* Zagreb: CRS. Str. 76-83.

Marx, Karl i Engels, Friedrich (1974) *Dela. Tom 21.* Beograd: Institut za izučavanje radničkog pokreta i Prosveta. Str. 73-84.

Marx, Karl i Engels, Friedrich (1974) *Dela. Tom 23.* Beograd: Institut za izučavanje radničkog pokreta i Prosveta. Str. 677-691.

VI. susret: Odnos fetišizma i teorije ideologije

Dimoulis, Dimitri i Milios, John (2017) Robni fetišizam nasuprot fetišizmu kapitala: marksističke interpretacije i Marxova analiza u *Kapitalu*. *3k: kapital, klasa, kritika* 4(4): 49-86.

VII. susret: Teorija ideologije Louisa Althussera

Althusser, Louis (2018) *Ideologija & ideološki aparati Države [bilješke za istraživanje] '69/70.* Zagreb: Arkzin. Str. 88-132.

Distribucija ECTS bodova:

1. Pohađanje nastave (2 nastavna sata u 7 tjedana = 14 sati nastave) – **0.5 ECTS**
2. Čitanje i učenje ukupno cca. 250 stranica literature (cca. 30-40 str. po susretu) – **1.4 ECTS**
3. Presentacija napisanih 8 kartica teksta (2500 riječi) – **0.6 ECTS**

Sustav ocjenjivanja:

Prilikom formiranja ocjene, u obzir će se uzeti kvaliteta održane studentske prezentacije, kvaliteta sudjelovanja u raspravi i kvaliteta odgovora na usmena pitanja koja nastavnik postavlja izlagačima i drugim studentima.

Očekivani ishodi:

Po završetku čitaonice, studenti će biti upoznati s poimanjem ideologije koje su Marx i Engels istaknuli u svojem djelu *Njemačka ideologija*. Studenti će također biti upoznati s poimanjem fetišizma koje je formulirao zreli Marx u sklopu projekta kritike političke ekonomije. Na taj će način studenti unaprijediti svoje razumijevanje Marxove teorije, ali i pojma ideologije, kao jednog od ključnih pojmova političke teorije. Nadalje, studenti će moći prepoznati razlike između misli mladog Marxa i kritike političke ekonomije koju je formulirao zreli Marx, osobito kad je riječ o ideologiji i fetišizmu. Uz to, studenti će se upoznati s različitim načinima na koje marksistički teoretičari gledaju na problematiku ideologije i time steći uvid u heterogenost marksističke tradicije. Sukladno svemu navedenom, studenti će moći oblikovati svoj sud o obrađenim sadržajima te argumentirano raspravljati i pisati o njima.